

Toekomstvisie ‘Vitale start en behoud van zorgprofessionals’

7 oktober 2026

Inleiding

De zorgsector kampt met een groeiend personeelstekort en toename van vraag naar zorg. Een gezond leer- en werkklimaat is essentieel voor het behoud van studenten en startende zorgprofessionals. Het is cruciaal dat zij goed landen in hun stage/op hun werkplek en zich kunnen ontwikkelen in een ondersteunende omgeving.

Uitdagingen

Door de oplopende personeelstekorten is het een uitdaging om een veilige en ondersteunende leer- en werkomgeving te bieden. Zo stoppen studenten verpleegkunde in de laatste fase van hun zorgopleiding of aan het begin van hun loopbaan door negatieve ervaringen tijdens hun stages of werk, zoals een gebrek aan psychische en emotionele steun, realistische informatie over het beroep en de loopbaanperspectieven.

Project Vitale Start

Binnen het project Vitale Start is een toolbox met best en evidence based practices (Toolbox Vitale Start) ontwikkeld door middel van: i) een inventarisatie van goede praktijkvoorbeelden; ii) gesprekken over behoeftes en ervaringen van studenten verpleegkunde, startende verpleegkundigen en andere betrokkenen; iii) een realist review naar werkzame componenten van programma's (Melissant et al., 2024); en iv) een analyse van werkzame componenten van goede voorbeelden. Hiermee kunnen zorg- en onderwijsinstellingen stageprogramma's voor studenten en transitieprogramma's voor startende verpleegkundigen (denk aan traineeships en onboardingprogramma's) ontwikkelen of verbeteren.

SPRiNG Living Lab (LL)

Project Vitale Start maakt deel uit van de onderzoeksprojecten binnen het SPRiNG Living Lab (LL). Dit is een virtuele leerwerkgemeenschap van onderzoekers, docenten en studenten waarbinnen ontwikkeling en uitwisseling van kennis en ervaring plaatsvindt rond het vergroten van de veerkracht en weerbaarheid van studenten en het realiseren van een duurzame loopbaanstart van beginnende zorgprofessionals. Binnen het SPRiNG LL lopen naast het project Vitale Start verschillende projecten gericht op het krijgen van regie over de eigen beroepsvitaliteit van verpleegkundigen en andere zorgprofessionals. Zo wordt binnen het project Vitale Zorgverleners een preventief onderwijsprogramma ontwikkeld voor een gezonde loopbaan in de zorg en loopt er een professional doctorate (PD) traject gericht op gezondheid en welzijn van startende mbo-opgeleide zorgprofessionals door veranderingen in arbeidsomstandigheden, begeleiding en opleiding. Als vervolg op het project Vitale Start is inmiddels ook een promotietraject gestart genaamd BRIDGE, een acroniem voor Behoud van verpleegkundigen (in opleiding) door versterken van Regie, Innovatie in leerwerkomgevingen, Duurzame inzetbaarheid, persoonlijke & professionele Groei en Employability.

Landelijk lerend netwerk voor implementatie en impact

Voor de implementatie en impact van de projectresultaten zoals die van het SPRiNG LL zou een landelijk lerend netwerk met een flexibel digitaal dashboard kunnen helpen als inspiratieplatform voor: i) het doorontwikkelen en updaten van de Toolbox Vitale Start met nieuwe goede voorbeelden; en ii) het delen van onderzoek naar werkzame aanpakken om die doorontwikkeling en implementatie te verwezenlijken, zodat organisaties van elkaar kunnen leren. Het landelijk lerend netwerk en dashboard kunnen worden gekoppeld aan bestaande netwerken zoals het Landelijk Netwerk Beroepsvitaliteit mbo (Brouwer, 2026), <https://www.npuls.nl/>, <https://www.kennispleingehandicaptensector.nl> en <https://www.actieleernetwerk.nl/>.

Oproep voor de toekomst

Als SPRiNG LL willen we toegroeien naar een landelijk lerend netwerk met een online dashboard om informatie over ontwikkelde programma's en tools te kunnen delen en opleidingen en zorginstellingen te helpen bij het maken van keuzes die het beste passen bij hun situatie en organisatie. Voor de bekostiging van een dergelijk platform hebben we nog geen budget en zijn we dus op zoek naar financiering. Ook is verder onderzoek nodig naar werkzame aanpakken, om de doorontwikkeling en implementatie te verwezenlijken.

Literatuur

Melissant, H.C., Hendriks, R.R., Bakker, E.J., Kox, J.H., Rietveld, N., Miedema, H.S., ... & Verhaegh, K.J. (2024). Interventions that support novice nurses' transition into practice: A realist review. *International Journal of Nursing Studies*, 157, 104785. <https://doi.org/10.1016/j.ijnurstu.2024.104785>

Brouwer, S., Veen P., Haverkamp Y., Beijleveldt T., Boschs F. & Hogen-Koster, S. van. (2026). *Whitepaper Beroepsvitaliteit. Duurzaam vitaal in je beroep, nu en in de toekomst. Een werkbare definitie, inzichten en handvatten voor onderwijs, praktijk en professionalisering in het mbo*. Landelijk Netwerk Beroepsvitaliteit mbo. Geraadpleegd op 21 september 2026 via <https://vitaliteitscampus.com/app/uploads/2026/08/Whitepaper-Beroepsvitaliteit.pdf>